

Prædiken ved festgudstjenesten i anledning af Danmarks befrielse. 4.maj 2025 kl.

16.30 i Vor Frue

Tekster: Matthæus 5,1-10

Salmer: 402 – 434 – Du spør mig om håbet – 348 – En lærke letted - 710 v. 5-8

“Men Hans Christian dog - hvad er det dog du gør?” Husker I scenen fra Matador. Det er 4. maj og Johannes G Sørensen har lige meddelt, at Danmark er frit. “Væk med det, ud med det” siger Mauds mand helt ude af sig selv af glæde, mens han hiver mørklægningsgardinerne ned.

Den pæne mand løber over, og imens får han Mauds smil, glæde, lidt nyforelskede blik i øjnene.

Forhåbentlig bemærkede I, at klokkerne kimedede, mens I kom til kirke. Den klang er klokkernes jubelklang. Det særligt smukke i Vor Frue Kirke er, at vi kimer på Stormklokken, den største klokke på 4,2 tons, som klinger med en uhyggelig dyb klang og melder storm, ulykke, advarsel. På langfredagen er det klangen, der minder om død og gru, der møder menigheden.

Den lykkeligste og den ulykkeligste lyd klinger fra samme klokke!

Det sidste kvarter, ringede vi med alle klokker. Alle klange forenede sig i glæden, som blev ringet ud over byen. Alle klange har vi i os som mennesker. De er i vores historie, i vores hverdag, og de vil være der i fremtiden, i vores personligheder, i vores politik, økonomi, administration, i vores tro, i kunsten, i forskningen, i håndværket og i musikken.

Vi fejrer i dag sejren over nazismens gruopvækkende tanker og gerninger. Hadet mod minoriteter havde fået frit spil. Et folkemord mod jødiske medborgere blev industrielt iværksat, og mod sindslidende, romaer, handicappede. Den nationale følelse havde fået et vulgært nationalistisk træk, der slap et frygteligt had løs mod andre nationaliteter.

Fred og sejr kommer med alle klange. På sejrens dag klinger kampens ofres død også med. Modstandsfolk, krigssejlere gav deres liv, for at vi kunne blive frie. Og så var der politifolkene, der aldrig kom hjem fra KZ-lejrene. Hos os var vi glade. Bornholm blev bombet og besat af sovjetiske tropper. Vi var glade, men der var en skygge! Vi var blevet besat den 9. april sammen med Norge. Nordmændene måtte vente indtil 8. maj, før befrielsen var virkelighed.

Krig og kamp lærer os meget om mennesker. Vi lærer om mod og om forræderi, om frihedslængsel og om tyranni, om sandhed og løgn, om helte og forrædere.

Vi hører de smukkeste ord udtrykt på vores modersmål, og vi hører det mest forbandede vrøvl og afskyelige menneskehad udtrykt på det sprog, der er os nærmest. Vi oplever de vigtigste politiske og juridiske erkendelser fordrejet og forløjet, kastet i grams.

Vi bliver aldrig færdig med de fem år. Vi vil altid diskutere, om vi kunne have gjort noget anderledes. Vi oplevede nemlig også, hvordan vrede og foragt pludselig kunne slippe en hævnthørst løs, og vi blev skamløse mod vores modstandere, da regnskabet skulle gøres op.

Og så er der krigens tragedier. De er ikke til at håndtere, og kan ikke forstås, men skal rummes! Blot en nævnt, nemlig fejlbombardementet af Jeanne d'Arc skolen på Frederiksberg den 21. marts 1945. RAF-generalerne havde været tøvende med at iværksætte bombardementet af Shellhuset pga. risikoen for civile tab. Men modstandsbevægelsens ledelse sad fængslet, og man bestemte sig for at prøve at befri dem, der skulle være klar ved befrielsen. Man havde i London været jublende, da det blev meddelt at det var lykkedes med Shellhuset; men der var blevet isnende tavst i kommandocentralen i London, da man hørte om Jeanne d'Arc skolen og de over hundrede døde. Døren til Danmarks befrielse stod på klem og så skete dette! Det var sket, som RAF-generalen havde frygtet allermest!

Salige er de sørgende, de sagtmødige, dem der hungrer efter retfærdighed, de barmhjertige, de rene af hjertet, fredsstifterne, de forfulgte fordi de vil retfærdighed. Det er de ord, vi i dag minder hinanden om på vej ind i fremtiden og ud i livet, hvor vi skal tage ansvar og skabe samfund.

Vi lytter til de ord, mens de politiske tektoniske plader bevæger sig, mens tyrannier, diktatorer og autoritære styreformer lokker, og vi derfor må leve med en ny virkelighed. Antidemokratiske kræfter er populære igen.

Mens vi tager kampen op mod selvretfærdighed, hævn, griskhed, åndelig ladhed og løgn, minder vi os om Jesus fra Nazareths bjergprædiken.

Det var ikke forskellige mennesketyper han pegede på. Han vidste godt, at ethvert menneske har alle nuancerne inden i sig, og ligesom klokkerne kommer med alle klange.

For ham kom kærligheden først og fremmest som menneskehedens befrielse. Der var ikke nogen teknik eller nogen forskning, der ville have fundet nåde, hvis ikke det blev gjort med kærligheden for øje.

De anså ham for at være gal. Han elskede verden og menneskene mere end fornuftigt var. Med bjergprædiken førte han os op på et højt bjerg, hvor vi kunne se ind i en fremtid, hvor tilgivelse, fred, retfærdighed og barmhjertighed var ledetråde.

Han veg ikke bort fra en af de væsentligste indsigter, som vi til tider glemmer at minde hinanden om, nemlig at sårbarheden er et menneskeligt adelsmærke. Måske skulle vi overveje, hvad sårbarheden betyder, når vi bygger samfund? Måske er det ligefrem den, der får os til at rykke sammen, for at skabe en verden, der er beboelig?

Når de politiske tektoniske plader bevæger sig, bliver det vigtigt at minde sig selv om, at det er Jesus, der er i centrum i vores kultur og ikke Cæsar. Krigen og kampen efterlader en frygtelig vrede, hvis man ikke hele tiden øver sig i medfølelse med modstanderen og agtelse for vedkommende.

Den kristne tros grundlov er bjergprædiken - det er kærligheden, der fylder én med glæde. Den lokker én ud af selvoptagetheden og selvglæden, og man ser ind i et land og bliver mindet om, at så længe kærlighedens hjerte slår, er der himmeltanker, og man får mod til at leve.

Der er en hjørnestein, som står fast, og derfor adlyder vi ikke på forhånd, vi tager afstand fra et-parti-stater, vi tænker og adlyder under krig, vi passer på sproget, tror

på sandheden, står sammen om at tage politiske beslutninger, gør godt, elsker vores land og er rolige, når det utænkelige sker!

I Bjergprædikenen udtrykkes længslen efter, at vi skaber samfund, hvor der både er noget at leve for og kæmpe for. Jesus minder os om, at frygt ikke er en del af kærligheden, og at der er lys selv i ragnamørket. Jordens riger står og falder med kærligheden. "Hvor den blusser, bor livsgrøden, hvor den slukkes, hersker døden."
(Grundtvig DDS 710 v.7)

Kampen mod politisk tyranni og mod troens tyranni er en del af længslen. Oftere og oftere forekommer det mig, at humoren er det frygteligste våben mod tyrannen og den autoritære. Ikke så sjældent har man lyst til at bemærke over for sådanne mennesker dét som tillægges Shakespeare at have udtrykt: "Jeg havde besluttet at duellere med dig på humor; men jeg ser at du kommer ubevæbnet!"

Et af de bedste humoristiske indslag fra Besættelsen tilskrives Kaj Munk. Han var blevet indkaldt til kommandanten i Esbjerg pga. en udtalelse om, at mennesker, der løj, burde have en klumpfod. Kommandanten var rasende og havde hvæset, om ikke pastoren vidste at Dr. Joseph Goebbels, Rigsminister for Propaganda, havde en klumpfod! "Jo", svarede Munk, "men jeg anede ikke at han løj"!

Folkeviddet er grusomt og afslørende! Jeg tror ikke, at man forstår opstandelsens mysterium oven på de mange langfredage i verden, hvis man ikke har humoristisk sans. Det er dog alligevel det frækkeste at hævde opstandelse, når hadet og modbydeligheden har gjort sig umage med at true med frygt og udsigtsløshed! Opstandelse er "forbarmelsen der skyldes en almægtig vilje, der med sin medfølelse er i stand til at nå både det ængstede menneske og den bævende due" (Knud Hansen).

En frækhed og en forbløffelse – men det er til at leve på!

Én ting vil jeg bede jer om! Gå nu hjem og sæt et lys i vinduet og bed for freden.

Verden har brug for vores bøn.